

egentlige Arbejde falder i disse to Afdelinger. Naar dette er Tilfældet, er det rimeligt, at Kommissionen bliver stor. Jeg kan godt tænke mig, at den kan vokse helt op til en 40 Medlemmer, saaledes at der i hver Afdeling bliver en Snes Medlemmer. Det vil i og for sig ikke være for meget i en saa stor Sag som denne, at der i hver Kommissionsafdeling sidder 20 Medlemmer.

Opgaven, som denne Kommission da skal have, er altsaa Ordningen af Skolevæsenet: Folkeskolen og den højere Skole og dernæst, som det har været nævnt af flere Talere, Tilsynet med Skolen, Læreruddannelsen og ikke mindst Skolernes Økonomi. Dette sidste meget vanskelige Spørgsmaal er i Virkeligheden et af de største Principspørgsmaal, som det ogsaa har vist sig i andre Lande, særlig i Sverige; nu er vi jo ved at komme bagud, andre Lande er ved at faa deres Skolevæsen ordnet, men forhaabentlig faar vi ogsaa vort ordnet. Det har vist sig, at et af de vanskeligste Spørgsmaal er Forholdet mellem Stat og Kommune og private. Ønsker vi her at bevare alle tre Skoleformer — det ønsker jeg —, maa vi have en Afgørelse og en virkelig principiel Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvordan det økonomiske Forhold mellem disse tre Faktorer skal ordnes.

Det, jeg synes, der bliver ligesom den Tap, hvorom Kommissionen vil komme til at dreje sig, er det, der ogsaa har været den Tap, hvorom Diskussionen ved Finanslovbehandlingen her har drejet sig, nemlig Ungdomsskolen, for der er efter min Mening det store Hul i vort Skolevæsen. Det er det, der ødelægger ikke alene Folkeskolen, men hele vort Skolevæsen, at vi ikke har noget dér. Det vil derfor ikke kunne undgaaes, at jeg siger en lille Smule om dette. For det første har Mellemskoleordningen, som vi har den nu, den store Fejl, at den sætter Skellet ved 15 Aar i Stedet for ved 14 Aar. Vi maa have en Folkeskoleundervisning, et Grundlag for hele vor Undervisning, der kan afsluttes saadan, at vi kan sige: Her er vore Børn naaet til en fuldgyldig almen Uddannelse, saadan som vi synes, det er nødvendigt. Ovenpaa denne Uddannelse indtil de 14 Aar maa saa Ungdomsskolen komme. Om denne Ungdomsskole har her jo været sagt mange Ting, og navnlig har Diskussionen drejet sig om Spørgsmaalet: Tvang eller Frihed. Men nogle taler om Tvang til den ene Side og nogle om Tvang til den anden Side; jeg synes, der har været lidt Uklarhed i Forhandlingen. Hvad er det, vi vil have en Ungdomsskole i Gang for? Vi vil have den

i Gang ikke for Kommunernes Skyld og ikke for Forældrenes Skyld, men for de unges Skyld. Det er de unge, vi tænker paa, disse 150 000 unge i Alderen fra 14 til 18 Aar, som nu gaar for Lud og koldt Vand og ikke alene ikke faar nogen Undervisning, men navnlig ikke faar nogen Paavirkning. Jeg kan godt være enig med det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) og andre Medlemmer i, at det er ikke Undervisning, det særlig gælder om, det er ikke de Kundskaber, de faar, men det er en Paavirkning i den Retning, som vor gamle Skoleanordning fra 1814 saa stærkt fremhævede, at de gøres til dygtige og nyttige Borgere. Det er det, det kommer an paa. Altsaa, det er for de unges Skyld. Men hvis dette er rigtigt, er der et Hovedpunkt i denne Sag, som jeg gerne vil sætte min Finger paa, og det er det, at de unge har en *Ret*. Jeg vil gerne have slaaet det saa stærkt fast som muligt, at de unge har en *Ret*. Jeg vil ikke tale om Tvang og Frihed, men om *Ret* for de unge. De maa have *Ret* til at faa en Undervisning; men hvordan kan de nyde godt af denne *Ret*, hvis man ikke kan paalægge baade Kommuner og Arbejdsgivere at lade de unge komme i Skolen? Mit Standpunkt er altsaa dette, at vi skal ikke tvinge de unge, de skal have Lov at vælge selv. Og jeg er saa lykkelig her at være i Overensstemmelse med Skoleanordningen af 1814. Jeg er altsaa saa lykkelig — det vil jeg sige til det ærede Medlem fra København, som jeg ser foran mig (Gamborg) — at være i Overensstemmelse med Frederik den Sjette paa det Omraade. For hvad siger Skoleanordningen af 1814? Den siger: For den Ungdom, der efter Konfirmationsalderen ønsker at fortsætte sin Undervisning, skal der paa Landet og i Byerne o. s. v. indrettes Skoler, en Time om Dagen og en Time om Aftenen, i Byerne altid om Aftenen. Altsaa den giver de unge fri: „den Ungdom, der ønsker det“, men den giver ikke Kommunerne og Arbejdsgiverne fri, for „der skal indrettes...“. Det er dette gamle Standpunkt, jeg staaar paa. Og jeg vil gerne sige til ærede Medlemmer, som hylder den grundtvigske Fri-skoletanke, at jeg tror, jeg her staaar paa et godt grundtvigsk Standpunkt. Jeg har talt med adskillige Højskoleforstandere derom, bl. a. med min ærede Forgænger i den Stilling, jeg nu har, Højskoleforstander Appel. Han sagde: Det er det eneste rigtige, lad de unge staa frit, men Kommuner og Arbejdsgivere skal her have en Pligt, fordi det er de unges *Ret*, det gælder. Jeg har ganske vist haft en Kamp med en Højskoleforstander, Bredsdorff; jeg tror,